

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekkel előző díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

Főszerkesztő:
PÁL GÁBOR

Szerkesztő:
KÁDÁR FERENC

Felolvasó szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba szánt közlemények

és cserépeldányok a szerkesztő címére (Csikszereda, Apalfy-u. 3.) az előfizetési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlőr száma 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Orbán Balázs.

Most, midőn az elemi csapástól sújtva is, Udvarhelyszék meglelte a módot nagy szülőlténnek a megünneplésére, mi is a kegyeletlőt áthatva, megállapodunk, hogy bár egy vezércikk keretében megemlékezzünk néhai való jó Orbán Balásról. „A Székelyföld Leirása” c. örökbecsű mű ad inspirációt, eltekintve a 48-as hőstől, eltekintve e világjáró emigránstól.

Hogy kik között, milyen környezetben élt Jersey szigetén, azt megtudjuk gróf Teleki Sándor emlékirataiból.

„Egy karácsony estéje Húgó Viktornál” c. fejezete az illusztris prózairól említett munkájának elég bepillantást enged azon intim életbe, amely volt Jersey szigetén a különféle száműzöttek között, élükön a francák jeles írójával és politikussával, Húgó Viktossal.

Orbán Balázs nálam lakott; — írja Teleki — bementem szobájába. Kényelmesen hevert ágyában. — Talpra magyar! Az idő gyönyörű, indul a *verbunk!* Holnapután karácsony, löni kell valamit. Húgóék meghittak vacsorára, üres kézzel nem megyünk, ugy-e?

Balázs felszelpelődött, puskáját vállára akasztotta, megraktam tarisznyáját elemőzsiával s elindultunk.

Aztán keresetlen szavakkal leírja, hogy a vadászat egy hozzájuk csatlakozott szigetbéli ember javaslatára halászzattá fordított s fogtak egy ritka szép turbot (tengeri hal.)

Ezzel kedveskedtek Húgó Viktornak, ki köré az említett karácsony estén összegyűltek az emigránsok. Volt ott francia, lengyel, olasz, magyar száműzött, de mind szabad szellem, a

szolgaságot nem tűrő szellemóriások. Az ilyen társaság nem maradhatott hatás nélkül a mi Orbán Balásunkra sem, s későbbi műveiben nyomát is találjuk ennek. A Székelyföld leírásában is látjuk ezt, a rajongó hazaszeretet határolva a pártatlansággal, menten minden osztály-érdektől, magas nézőpont, mind-mind oly tulajdonságok, amelynek jó ébrentartó iskolája volt Jersey szigete.

Nem lesz érdektelen bemutatnunk egyes személyeket, akik között mint egyenlő, mint emigráns volt Orbán Balázs is.

Ott volt azon nevezetes karácsony estén Mészáros Lázár, Magyarország volt hadügyminisztere a nagy napok alatt és Schoelcher a *négerszabadító*, akiről Teleki azt írja, hogy a legjellemesebb, a legbátrabb emberek egyike, kit ismert.

Álljon itt róla az, amivel Teleki is indokolja róla való nézetét.

„A december 2-iki államcsiny alkalmával egy barikád tetején állt fegyvertelenül s kezében tartá a francia törvénykönyvet. Midőn a katonák rohammal akarták bevenni a torlaszt, kivette fémher zsebkendőjét, lobogtatta s rákiáltott a vezénylő tisztre: *díljanak meg, mi nem lövünk!* a csapat megállt, Schoelcher felolvasta a *constitutió* ama paragrafusát, mely az államcsinyre vonatkozik: 68-ik cikk: — „Ha a köztársaság elnöke szétosztlatja, elnapolja a nemzeti gyűlést, akadályozza azt hivatásának teljesítésében, felség-sértési bünt követ el.

E tény miatt elesik hivatalától, a polgárok nem tartoznak neki engedelmisséggel s a végrehajtó hatalom teljes joggal a nemzetgyűlésre száll stb.”

A katonák haboznak; a tiszt rájuk kiált:

tűzet! A katonák lönek, füst borítja a torlaszt, a füst eloszlik, Schoelcher ott áll a constitutióval kezében s olvas tovább. A torlaszt beveszik, Schoelcher leverik, a tiszt fölemeli s azt mondja: *Képvisező úr, távozzék, nem szeretném, ha baj érné; én katoná vagyok s engedelmeskednem kell!*”

Ime egy jellem az Orbán Balázs környezetéből. Ott valának még: Leilo tábornok; Pianciani olasz ezredes; Leroux, Ryberolles és Vacquerie lapszerkesztők, továbbá Bonnet—Duvernier, Enette de Kessler, Zeno Swientosklaszky Beóthy Ödön, Piacsesky, *Orbán Balázs*, a kis púpos Guerin, a híres vegyész, Húgó két fia: Károly és Ferenc. És persze Teleki, de ő magamat nem sorolja fel.

Itt, csak itt szivhatta magába Orbán Balázs a szabadszolgáltatást az azt a fokát, amely mintaképp szolgálhatna ma is édes mindnyájunknak.

Hogyisne, mikor azon társaságban hallhatta közvetlenül a Húgó Viktor felolvasásában az általa írt: *Kis Napoleon* Mirabeau-járól:

„Szavára, mely percekig tartó mennydörgés volt, az előtélétek, *fictiók*, visszaélések, babonák, vétkek, türelmetlenség, tudatlanság, gyalázatos kincstári jogok, rosakatag tekintélyek, megférgesedett hivatalok, elvénült törvénykönyvek, mind-mind, neknek veszniök kellett, megrendültek és a dolgok bomlása megkezdődött.”

„E rettenetes jelenség bevészte nevét az emberek emlékébe; forradalomnak kellene nevezni, de a neve... Mirabeau!”

Ezt hallotta Orbán Balázs, s aztán hazajött cselekedni. Hangszorgalommal gyűjtötte az adatokat, járt faluról-falura, hegyről-hegyre, mindenütt éles előrelátással főleg azt rögzítve, ami a mulandóság látszatát mutatta, vagy vélte mutatni. Régészeti emlékek, felirások, melyek már

A „CSIKI HIRLAP” TÁRGÁJA.

KÖNYVEK.

Oly különös az én hangulatom:
Sügaras, színes, hízéző napon
Ha örömevel befón az élet
S megmutatja a szent bekeséget;
Felkacagok hangosan szivemből
S könny csordul ki álmatag szememből.

Máskor borongó, rémes éjjelen
Ha kinjaim emléke megjelen
S összetört álmin meggyetlen lába
Beletapos a lolkem húrjába;
Valami megragad fájón, könnyen
S csak sírok, sírok s nem hull a könnyem.

Zakariás Bálint.

Uti csevegés.

— Fecsegi: — Ár. —

A Muta partjáról, 1913. júl. 16.

Utazó embernek ritkán akad arravaló perccel, hogy megküsse a gondolatát. Pedig azok rakoncátlan kis teremtések ám! Születnek gyorsan Gyorsabban tán, mint a Tisza-vírág. De ol is tűnnek, meg is halnak észrevétlenebbül, mint a Tisza-vírág. És kitudja, miből fejlődik a Tisza-vírág. És kitudja, honnan támad miből pattan ki a gondolat? Tán mélység az anyja amazoknak, ám a felszínen röpököde pusztulnak el. Melyből kelnek ki a gondolatok, anélkül hogy keltenék őket, do mire a felszínre kerülnek, ha szárnyuk nő is, csak ritkán szállnak a magasba, nagy rösök ott röpököl

a víz fodra fölött s oda vesz viseza a — mélybe a semmibe. De a Tisza-vírág is él — mert élet a perc is. Él, mert élni akar, bár nem tudja, do ott lobog titkos erőben puha rostjaiban az életakarás a Tisza-vírágnak. És miért ne élne az én Tisza-vírágaim is egy perccig? Mért ne akarnának élni?! Mikor a levegőkben már benne az akarat. Amikor a kikérlőjűkben benne az erő, amely hajtja ki, a magasra, és felszínre, a napra, a világos fényre. Az akarat, az erő... Övék az akarat, másé az erő, mindegy... A nagy Akarat, a nagy Erő! Ez minden, ami vezeti a Tisza-vírágot, kormányozza a gondolatot. És ennek az erőnek, ennek az Akaratnak hódolni kell! Az én dolgom mindössze a tollfogás, a tintábamártás és hogy vezetem a sorokat. A többi a honnan fejlődik, a mivő izmosul, ahová röppen, amit kifejez, ahová eltűnik és a többi, mindaz nem az enyém. Mindaz az Övé! A Tied Uram, ki ősi forrása vagy ennek a sok csodának, mit ember keze alkot. Mert sok az a fönseg — ám sok az okosság is — mit a Te jámbor, vagy ahogy jön őrdőgi szolgád kifundál. És hogy mily rengeteg a világ, mily mérhetetlen az ember — csak az tudja valamennyire is megsejtenni, aki utazik. Aki az ősi hegyek ormán túl tekint. Aki érzi az illatát a széles hátú tenger fuvalmánának, aki elmerenghet a Themse partján torló emberáradaton s ki a Szent Péter-templom kupolája gombjából letekintti egyszer bár: urbi et orbi. Istennem, ha nekem meg volna rá a szilkeos fűltetőlem — közönségesen pénznek mondják — nem telnék el esztendő, hogy ne utazzak. Mert bizony tiszti tudni: sokat tanít az iskola, sokat szedhet a begyéből az ember a könyvekből, Élet urasága is sok kavicsot behány tapasztalatunk viesles tarisznyájába. Mindezt azonban csak holt dolog. Életet az utazásban, a világlátásban kap. Olyan mindez, mint az én német tudomá-

nyom. Gyönyörű simaságban sorakoznak egymasmellő a különböző fogalmak, akárcsak a német szavak egykor az iskolában. Milyelt azonban szükség van rájuk, cserben hagyják az embert. Ki kell őket próbálni. Ázsiójukat ki kell ugratni. S akkor látjuk meg: ni sok minden, mit sulyonak hittünk egykoron, könnyű, üres alapjában, s mennyire értékes az mit előbb talán silányan tartottunk. És az utazás, a világotjárás kitűnő mérőskola. Roppant hirtelen megmérte az pid. az én nemetszótároni fajsulyát is.

Egykoron jó süreinek teleírva találtak. Később is megakadt egy két szó a memóriám tarlóján, s ime, most kisült: még vakkantani se tudok. Azt mondják nálunk, hogy a kutya mikor ugat, németül beszél. No hát én tisztelettel kijelentem, valamennyi magyar kutyát megirigyletem, mikor a magyar határt elhagytam, s Fehringben jegyet kellett váltanom. Igazán, szivesürömet előléptettem volna magam lombosfarkú háromszéki komondorrá. Különbön ezt se kellett tennem. Csakugyan nem volt az egyéb közönséges ugatásnál, amit én ott első intrádrám elkövettem. Mert tetszik tudni, ugy van azzal az ember: hiába pakolja el gondos, görbedő izzadságos munkával azokat a szavakat fordítás s tudomásmennefele — engedelmet kérek, do kirom: — seprőzni való hiábavalóságokat, amire ha szükség van hirtelen összefűzésbe, ne adj isten, hogy kitndjük nyögni. Pedig ott van már nemcsak az eszünkben, de a gégeben, sőt a nyelvben, do mit ér, ha ott is marad. Istén bizony, kedvem volna itt elpáholni az iskolát, a magyar iskolákat a német tanítás irányában. Mert hát akáride akároda, mégis csak borzasztó, hogy az a tanuló — akár a magamfajta — nehéző fejűek, akár az okosak — út hosszú esztendő-kig kinozza azt a németet, jobban mondva magát, s ha szükség, egy becsületos mondatot nem tud kivágni,

tényleg el is tüntek, szohagyományokat, regéket.

De nem megy el hidegen a természet remek tájai mellett se. Sőt a helyek hü leírásával, a szigorú, nem idealizáló rajzokkal becses táj-történeti adatokhoz juttat, megtudhatjuk belőle, hogy Székelyföldünk arculata miben és mennyire változott el a leírások kelte óta.

A megismerés és a megismertetés voltak a céljai. „Ontudatos forró ragaszkodás, igazi mély szeretet csak közelebbi ismeretségnek lehet eredménye, e szerint minél közelebb jutunk hazánk ismeretéhez annál forróbbá válik szeretetünk iránta.”

Ez a jelszava, melyet öt kötetes nagy művének az élére, Udvarhelyszék leírása elé tűzött.

Leírása az 5 székely vármegyére terjed ki, minden megye egy-egy kötetre terjedvén, a következő sorrendben: 1. kötet: Udvarhelyszék.

Érthető, hogy a saját megyéjével kezd! 2. kötet: Csíkszék — 3. kötet: Háromszék — 4. kötet: Maroszzék — 5. kötet Aranyoszzék. És még egyet. A leírások kálejdoszkópikus változatosságai közt minden helynek a szabadságért, de különösen az 1848—49-iki szabadságharcok alatt játszott szerepe kellőképpen ismertette és méltányolva van, intő példa okéért szépen pelengere állítva a kishitűt, a kételkedőt, az alatomos árulót a szent ügyeknek, mind-mind akiknek nem kelle kibujdosniok, hanem kegdydíjat, különféle k. u. k. kereszteteket, gyapjakat, rangot, cimeket kaptak.

Ö így stilizál:

„Ezeknek a jelenkor érdemkeresztet, nyugdíjakat oszt, azért midőn hazaelleni vétkeik a jelenben jutalmat nyernek, illő, hogy a jövő se teledkezzék megörökítésükről.”

... mert aki a történelem lapjaira jegyezni akar, annak részrehajlatlannak kell lennie, azt pedig csak úgy lehet elérni, ha erényt és bünt, jutalmat és büntetést egyaránt odahelyez az örök igazság mérlegébe.” (II. kötet 158. oldal.)

Talán fülébe csengett a Húgó Viktor szava, amit karácsony estéjén olvasott fel a nemzetek száműzötteinek.

Mikor irt a Székelyföldről, talán ő is jobb szerette volna a mi viszonyainkról azt írni, hogy: „Szavára az előítéletek — türelmenség — gyalázatos kincstári jogok — roskatag tekintélyek — megrendültek.”

Szegény jó Orbán Balázs ha föltámadna, bizony elszörnyűködvé látná, hogy mindezek dehogyan rendeztek meg! Ha látná, hogy jobban tombolnak, mint valaha, bizony-bizony a fülünkbe kiáltaná:

„Székelyek, vigyázzatok!” Sz. I.

A református Csernoch.

Nem tessék megijedni, Csernoch a herceg-prímás ma is katolikus, nem változtatott valáris köpenyegét. Csak a politikáim fordított egy kissé, illetőleg hűtlen lett éppen azon politikai elvekhez, a mellyel karrierjét kezdte, s a melynek segítségével a nimbusz el is érte.

Nem a napokban hozták hírül, hogy a néppárt hajdan lelkes híve szemethünyt a pammisták előtt, tehát ennek az emlegetése se lenne különösebben alkalomszerű. (Ámbár okulás okéért jó az ilyenek nyilvántartani.)

Egy püspök, Dr. Balthazár Deszö áll előtünk pörén, aki magamagát vetköztette ki mindabból, amit férfias következetességnek, a korábban hirdetett elvek fenntartásának nevezünk.

A függetlenségi elveken jóval túl, a radikálizmus, egészen a földszelő szocializmus körül kezdte meg működését. felhagyván a létra alsó fokára. S amint a létrán feljebb ért, mindjárt szelidült. Már nem volt szüksége a népre, se a jóindulatára, hát elfordult tőle, s a pusz-tán a nimbusz megszerzésére addig vallott elveit lassacskán mind feladta, s mint püspök már csak a hajdumegyei függetlenségi párt al-elhőkségét tartotta meg.

Most pedig nagyhirtelen kilépett a függetlenségi pártból, s hogy az ominózus létrán még feljebb léphessen: felsapott mungó képviselőnek. A jelölése csak mint „pártonkívüli”-é történt, de a pártonkívülség csak egy fűgefalevél a póre mungóság elakrására. A multakban is így halasztattak mungó képviselők, nem kell messzire menjünk, hogy erre példát mutassunk. Ince Domokos, a dr. Nagy György ellen felléptetett alelcsi képviselőnk is „pártonkívüli” volt, migcsak a munkapárt a maga javára elnem könyvelte. Egyébként azonban nem lehet párhuzamot vonni a két egyéniség és céljai között.

Alelcsi képviselője egyáltalán nem óhajtott mint ilyen szerepelni is, Balthazár püspöknek ellenben céljai vannak a képviselőségével. Ő a református tanítók és lelkészek fizetését akarja rendeztetni, s a képviselőségre is azért van szüksége, hogy az 1848. évi XX törvénycikk kérdéseinek tárgyalásán jelen lehessen. Ezt az emlitet püspök, hívei, a papjai és tanítói előtt mint magaránezve kötelező ígertelt jelentette ki.

Úgy, tehát felekezeti politika. A régi jezsuitáknak egyik jelszava: a cél szentesíti az eszközt, úgy látszik megtetszett dr. Balthazárnak, annyira, hogy saját fogadalmát sem tartja be-

tartandónak, a korábban hirdetett elvekről nem is szólva. —

Régi büne nemzetünknek a felekezetieskedés, amely sajnos, egyáltalán nincs megszűnőben.

Hiszen szép a hit istápolása, de a morál ezt csak a politikai tisztesség korlátain belül engedheti meg. A politikai köpenyforgatás a vallás szolgálatában — mily messzire állanak a krisztusi tanoktól.

De a hívőbeliek is kikérhetnék maguknak a judáspénzen vett fiszavirág kegyelt, aminthogy nem is külső inspirációkból csinálja Dr. Balthazár püspök a Pálfordulást, s a hajdumegyei függetlenségi párt is, melynek többsége hihetőleg reformátusokból áll; „megdöbbenéssel és megbotránkosással” vette tudomásul Balthazár elvtárs kilépését, hogy az autentikus kifejezések használjuk.

Ime a katolikus Balthazár, akarom mondani a református Csernoch! — Legyen rájuk büszke az eklézsia!

Kepe kérdés.

A székely hívekre — vallaskülmöbesség nélkül — oly súlyos teherték mehező kepe rendezése, illetőleg megváltása végett a július hó közepén Gyulafehérvárt tartott tartományi zsinat kepe-osztálya népes értekezletet tartott, a mely értekezlet működéséről az alábbi jegyzőkönyv nyújt tájékozást.

Jegyzőkönyv: Felvettelt Gyulafehérvárt, 1913. év, július hó 10-én, az erdélyi tartományi zsinat alkalmával tartott kepeügyi értekezleten. Elnökök: Tamási Áron székeskáptalani nagyprépost. Előadó: Pál István apátkanonok, székelyudvarhelyi főesperes-plebános; nyug. status referens. Jegyző: Dr. Szekeres József csíkszeredai plebános.

Jelen vannak: Karácsonyi Márton pápai praelátus, Kovács Lajos kanonok, Sebestyén Mózes k. kanonok, Fejér Gerő status referens, Dr. Balás Endre papnevelési rektor, Dr. Balázs András, Bálint Lajos, Hosszu Ferenc, Oláh Daniel főesperesek; Bajna Ferenc, Görög Joachim, Karácsonyi József szentszéki tanácsosok; Bagoly Mihály, Gazda Dénes, Koncz István, Miklós István, Pap Tamás, Sólyom Géza, Szabó György, Székely Károly alesperesek; Dr. Péter Antal teológiai tanár, Dr. Csáky Benjámin spirituális, Eröss József, Szélyes Dénes, Kovács András tanárok; Gegő György, Kádár József, Gróf Töldalaghy Samu, Bors László, Tunyogi Csapó Endre, Mihály Domokos, Olasz András, Retegyi József, Kiss András, Fülöp János. Ince Domokos, Hadnagy Mihály, Rakucs Ferenc, Nagy Antal, Dr. Kaszonyi Alajos, Lorincz Sándor, Oláh Károly, Kovács Mihály, Korbuly Ignác, Medgyesi János plebánosok; Török Ferenc, Rácsó Holdizsár, Lakatos János, Orbán János, László Imre, Gál Tamás, Nagy Béla, Eröss József, Abos József, Antalfi Károly, Hortaner Viktor lelkészek; Kovács Gergely, Sass Antal, Kádár Mátyás, Boza István, Fülöp János, Györi Imre, Péterfi Béla, Rápatán Márton orm. szert., Pécsi Lajos s. lelkészek; P. Kört Ötő, Bíró Lőrinc, P. Kassay szent-ferenczrendi atyák és Karda Ferenc abs. theológus.

1. Tamási Áron nagyprépost, mint a tartományi zsinat által kiküldött elnök üdvözli a megjelenteket, az értekezletet megnyitja, s indványozza, hogy az értekezlet jegyzőjévé Dr. Szekeres József csíkszeredai plebános keressék fel. Értekezlet az elnök előterjesztéséhez hozzájárul, s Dr. Szekeres József plebánost az értekezlet jegyzőjévé választja.

2. A jegyzőválasztás megtörténte után elnök felkéri Pál István apátplebános, nyug. statusreferens, mint a tartományi zsinat által kiküldött előadót, hogy az értekezlet előtt a kepeügyi jelenlegi állását ismeresse, és legye meg idevonatkozó javaslatát.

Pál István előadó ismertetését a kepe keletkezésevel kezdi. A kepe — mondja az előadó — úgy keletkezett, hogy a hívek gondoskodtak az egyházi és iskolai szükségletekről; azonban ezen szükségletek feduzése — székely szabad birtokokról lévén szó — nem tévesztendő össze a párbérről. Ezen szolgáltatás régen, — egységes lévén még akkor a birtok — a hívekre nem volt teler, de később, a családok szaporodásával, amellyel együtt járt az egységes birtok szétosztása, mindig nagyobb és nagyobb súllyal nehezedett a hívek vállára. Ezen körülmény vetette fel az egyházi szolgáltatásoknak, a keperendezésnek kérdését. Az illetékes tényezők tárgyalásokat kezdtek, de eredményre nem vezettek, annál kevésbé, mert maguk a püspökök sem járultak hozzá az előterjesztésekhez, lévén a püspökök álláspontja az ideális fellegős: „A nép a földből él, tehát tartsa abból el az egyházi ümbesit.” De ez az állás a keperendezésnek

szor. a z iskola olárvult volta, az az oka mindennek.

Mi sok minden hátrány jár azzal, hogy a magyar ember nem utazik. És miért? Legtöbbször: mert nem jó az iskola. S miért nem jó az iskola? Azért mert nálunk minden előbbre való, mint az iskola. Mert nálunk mindenre jut, csak az iskolára nem!

Tessék csak egyszer bolátni, hogy a nemzeti életben legfontosabb kérdés a nevelő tanítás! Tessék csak oda emelkedni már egyszer a nagy Eötvösközhöz s akkor megtetszik látni, hogy a legfontosabb politikum a szajias politika hazájában az, amit épen a politika ölt meg és fojtogat ma is: a n o m z e t n e v e l é s. S ha ide jutunk, akkor nyílik csak meg előttünk igazán az a nehéz öreg nagy sorompó, amely a külföldet elzárja előlünk. Legyünk csak egyszer eletrovalon praktikusak, s ha azok leszünk, fogjuk bolátni hogy: az iskola, a nyelvtanítás és tanulás nem is épen csak az utolsó kérdés.

Lám-lám, milyenek az én Tisza-virágaim! Már kétszer fogtam neki, hogy úti képeket kanyarított ki, s mindig más jött a tollam alá. De hát ki tudja, honnan járnak, s hová mennek a Tisza-virágok? De igérem: jövőkor itt maradok a grázi öreg Uhrsturm-tövében, s olmondok egyet-mást abból a sok mindemből, amit nekem az a szöngő harangkongus süttog, amelyet az óráitó hatalmas voróje idő réppent hozzám: egy, kettő... tizenegy...

Vagy valantítt abból: mit monogunk ilyenkor a futó Mura piszkosságai hajjai, amikor a hold ezüstje ráhínti sugarát... és élül a zajgó város... és előjön valahonnan a regös Schlossberg titkos barlangjaiból a Csend. Csönd.

(Folyt. köv.)

Jaj. kérem szépen, ez borzasztó! No tessék megróni érte. Én edesapánnak engedelmes gyermeko vagyok. De obben a szent minütumban valamennyi német könyvet kihánytunk a magyar iskolákból. Nem azért, mert fölöslegesok, de mert nagyon is hasznosak. szükségesek. Csakhogy adta-teremtette: a hasznukat nem tudjuk sajátunkká tenni. Azt akarom ezzel mondani: a könyv nem azért van az iskolába, hogy abban behaljunk, dehoggy előre keltsük a benne nyugvó rög-zítet nyelvet. Segítsen, nyújtson tárgyat a könyv nekünk, de sohase az legyen a célunk. A cél csak a nyelv lehet. A nyelv pedig a szoban, a hangban az élő beszédben van. És a beszédben van az élet. A A fordítottmagokó olvasást ülteti a kö: B o s z e l n i! B o s z e l n i! S b o s z e l n i! Élő nyelvet beszélni az iskolában is! Hába hozakodik itt élő nekem akár-miféle böles magaslalon nyugvó teória; ilhetnek ott fúterheletlen piederstalon a megponeszdedet tanítás-elvek: ha öt évi munka után az a diák nem szánhatja magát egy rövidke útra, mert a nyelve csak magyarul forog, tiszta sor, hogy nincs rendén a dolog. És az iskola nem totte meg a köteletségét. Nem mondom, hogy a mai iskola nem végzi derekasan a dolgát. Pardon! No hogy félre örössem! Sőt! — Én a z i s k o l á r ó l b e s z e l e k. S szükséges, hogy az iskola olyan legyen, olyan maradjon, amilyen ma. Kelle-e, hogy az iskola megküsse pld. a tanárnak is a kezét? Mert itt megint egy általános tévedést kell helyre ütödni. Sokan egyesítik az iskolát a tanítószemély nívoltával. Pedig ez egészen külön dolog! A tanító mesterember, tanítja az anyagot. És tanít egyszerre ötven, hatvan, sőt több nebulót.

Neaze nekod tanár bácsi!

Itt, itt van a baj! Tetszik látni, az i s k o l a j e n

igazolták, a gyakorlatban nem volt keresztülvihető. Ezen nehézség szülte ama gondolatot, hogy a kepe meg kell változni. Ezen eszmét pedig természetesen követte a kérdés: honnan és hogyan??

Ennek eldöntésére a kepe obligáció jogi természetét kellett megállapítani. Két elmélet keletkezett. Egyik elmélet szerint: a kepe személyi kötelezettség; a másik szerint pedig földtelér, a földnek járuléka. Megállapodásra azonban nem jutottak.

Maga az erdélyi róm. kath. Status is foglalkozott a kepe kérdéssel, de ez csak adatgyűjtés volt s az eredmény is csak historiai. Foglalkozott a kérdéssel az 1902 év nyarán Tusnádon tartott Székely-kongresszus is, de a határozatokat csak az akták őrzik, eredmény nem volt semmi. Előadó — mint Status referens — úgy hivatalosan, mint magánban állandóan felszinen tartotta a kepe megváltásának kérdését, folytak is tárgyalások az illetékes körökkel, de a folytonos kormány és az ezzel járó személyi változások miatt nem tudta a kérdést dílfőre juttatni. A papság maga is állandóan felszinen tartotta — a neki oly sok keserűséget okozó — kepekérdést; s az utóbbi időkben 1912. évben Csíkszeredában tartott szentgyakorlaton, s ugyancsak ezen év őszén a Kolozsvárt tartott Statusgyűlés alkalmával tartott értekezleten foglalkozott a kepekérdéssel, s az utóbbi értekezlet határozatait Dr. Balázs András tordai főesperes terjesztette a Statusgyűlés elé.

A kepekérdés historiai megvilágítása után előadó felteszi a kérdést, hogy jogilag milyen természetű a kepe praescriptio. Törvény idevonatkozólag — ugymond előadó — nincs, csak usus és ezen ususon alakult szabályzat. S ezen kérdés eldöntésénél nem a kepe eredetét kell követni, — t. i. hogy személyi obligatio-e, vagy földtelér — hanem arra az álláspontra kell helyezkedni, hogy a kepe a dézsmával azonos tárgyú obligatio, emelőlga ezzel egyforma eljárás alá esik. Tehát az állam által megváltandó, — amint megváltotta a provizorium idején 1861-ben a szászok kepeit, melyhez a székelyek is eddig körülbelül 40 millió koronával járultak, s amelyből már eddig akkora alap keletkezett, hogy ebből a székely kepe — vallasköltség nélkül megváltandó.

Ezen álláspontra magáévá tette az erdélyi Status is. A felekezetek azonban az e tárgyban hozott intézett felszólításokra — az együtműködés érdekében — ez ideig semmit sem választottak. A Status megkereste a vármegyeket is, de eddig eredménytelenül. Javaslatra a következő: A kepe a dézsmával egyenlő jogi dolog, obligatióvá vált; emelőlga ezen alapon kell a megváltást sürgetni.

Az értekezlet teljes eljénzéssel honorálta az Előadónak — a kérdést teljesen megvilágosító — fejtegetéseit; s az elnökö Nagyprépost kérdésére egyhangúlag fogadta az Előadó tennit jelzett javaslati tárgyalási alapját.

3. Az Előadó által előterjesztett s az értekezlet által elfogadott javaslat fölött tartalmas eszmecsere indult meg, a melyben elnökö Nagypréposton és Előadón kívül részt vettek: Dr. Fejér Gerő, Dr. Balázs András, Erőss József és Dr. Kászonyi Alajos. Felszólalók ramutáltak arra az aránytalan nagy megterhelésre, a mely a híveket a kepevel sújtja, valamint arra, hogy mennyire nagy akadály a hívek lelkiéletének vezetésében a kepe személyi kötelezettség s mennyi keserűséget és zaklatást kell elviselniük az egyháziaknak a kepezés miatt. Ezen felszólalások alapján az értekezlet egyhangúlag a következő határozatot hozta:

A kepe a dézsmával egyenlő természetű jogi dolog — obligatio — lévén; megváltandó! Megváltása állami feladatot képez; s az állam által ép úgy megváltandó, mint megváltotta a szászok egyházi és iskolai szolgálmányait; hangsúlyozza, hogy a kepe megváltást nem annyira a papság, mint inkább a kepe által súlyosan megterhelte nép érdeke követeli s ezen megváltás az utóbbi öt évi állag alapján értekeltesék.

4. Ezen határozat kimondása után fellívja az Elnök az értekezletet, hogy beszélje meg azon eljárási módokat, a melyek által a hozott határozat megvalósítható lenne.

Ezen kérdés telett való vitában részt vettek dr. Balázs András, dr. Fejér Gerő és gróf Tholdalaghy Samu, dr. Balázs András és gróf Tholdalaghy s az eljárás módzataira nézve tették meg előterjesztéseiket dr. Fejér Gerő pedig a status igazgatótanácsának azon eljárásáról számolt be, a melylyel a múlt év ősi status gyűlés megbizta. Ezen megbizást alapján ugyanis a status igazgatótanácsa megkereste a négy székely vármegye törvényhatóságait a kepe rendezése, illetőleg megváltása ügyében. A vármegyék foglalkoztak a kérdéssel s véleményüket felküldték a statushoz; s az igazgatótanács felterjesztette a kormányhoz. Értekezlet tudomásul veszi dr. Fejér Gerő status Referens felvilágosítását s az eljárásra vonatkozólag egyhangúlag a következőkben állapodott meg:

Egyenesen a kormányhoz kell fordulni, mert a

székely népek úgy polgári, mint katonai erényei és szolgálatai megérdemlik azt, hogy a kormány megszabadítsa a kepe súlyos terheléstől, s ennek megvalósítása végett meg kell keresni és az aktióba bele kell vonni mindenkézt, akik csak ezen ügyben valamit tenni tudnak. Ennélfogva:

a) Terjessze fel az elnökök ezen értekezlet jegyzőkönyvét a Nagyméltóságú Gróf Püspök Urhoz azon kéressel, hogy a Status világi képviselőit az ügy odaadói támogatására szólítsa fel.

b) Küldessék meg az értekezlet jegyzőkönyve Sándor János belligyminiszter, Gróf Jósika Samu a status világi elnöke és Gróf Lázár István alelnök uraknak, valamint a status igazgatótanácsa tagjainak, s kéressenek fel az ügy hatályos támogatására.

c) Keressenek meg a vármegyék, s általában mindazon tényezők, s legkivált az országgyűlési képviselők, akik ezen ügyben valamit tenni tudnak.

d) Szerveztessék meg egy monstre deputatio a négy székely vármegyéből — Tordaaranyos és Kisküküllő vármegyék bevonásával — esperes kerületenként legalább 15 világi küldöttel, s ezen deputatio szervezésére a főesperesek kéressenek fel, s az így szervezendő deputatiót vezesse a kormány elé a székely vármegyék legidősebb főispánja.

e) Ez idei Statusgyűlésen Dr. Balázs András főesperes kérje meg a Statusot, hogy a Status egyidejűleg maga is küldjön deputatiót.

f) Az egész aktió protoktorává keressék fel az ország Hercegrímásá.

Elnökö nagyprépost megköszöni a jelenlévőknek az ügy iránt való kiváló érdeklődésüket és közreműködésüket. A jegyzőkönyv hitelesítésére Kovács Lajos kanonok és Butyka Sándor szentszéki tanácsos urakat kéri fel. Az értekezletet bezárja.

Kmf.

Dr. Szekely József s. k.,
csíkszeredai plebánus, jegyző.

Fegyverszünet van a Balkán!

A fegyverszünet július harmincegyedikén, délben kezdődött, a közepurópai időszámítás szerint. Az előőrsök vonala mögött az élelmezés eszközlése végett mindenféle csapatmozdulatok még vannak engedve. A háborús íelek kölcsönösen ki fogják cserélni a szükséges közlekedet, hogy ezáltal az ellenségeskedések az egész vonalon egyidejűleg megszűnhetnek legyenek.

Ennyit mégis kivültek a bukaresti békedelégatások, s ez is annak köszönhető — a törökök félelmes előnyomulásán kívül — hogy a békedelégatások teljes, kormányuktól független meghatalmazást kaptak. Jó is volt sielniük, mert a törökök jól számítottak arra, hogy a nagyhatalmak jótanácsa s az ensz — midiai vonalon túl való előnyomulás miatt — csak jótanács marad. Sőt újabbán Törökországnak hivatalosan is hajlandók némi koncessziókat engedni. Ilyenformán persze Oroszország semegy belé Örményország részleges megszállásába. Így Drinápoly valószínűleg török kézen marad, s ők kötik is az ebet a karóhoz, hogy csakis a kiirtásuk árán adják fel!

A megvert bolgar oroszlan közvetlenül a fegyverszünet előtt azonban még egy jól harapott a görögök lábikrajába, midőn a Razleg síkságon jól integrakta a tenhejázókat, kik ezeket már nem irtoznak a fegyverszünetől.

A szerbek is megállapodtak a bolgar határnál, a románok eléggé előnyomultak Bulgáriába, de nekik nem is vics, mert velök szemben Bulgária nem bocsájtkozott útközetbe. Egyidejűleg Bukarestben tanácskoznak a hadviselő államok teljes meghatalmazású békedelégatusai, lehet, hogy hamarosan béket kötnek.

HIREK

— **Kliss Jenő** gyergyószentmiklósi rendes tanárt a vallás és közoktatásügyi miniszter a székelyvárosi állami főreáliskolához helyezte át.

— **Piszlét Alfréd** gyergyóalfalvi állami polgári fiúiskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI fizetési osztályba segédtanítónak nevezte ki a vallás és közoktatásügyi miniszter.

— **Kinevezések.** Dr. Csipak Lajos helyettes tanárt a csíkszeredai róm. kath. főgimnáziumhoz rendes tanárnak nevezték ki.

A csíkszeredai törvényszék elnöke Köllő Balázs gyergyószentmiklósi lakost, a gyergyószentmiklósi járásbíróhoz III. oszt. hivataloszólvá nevezte ki,

— **Dr. Kovács József** dobroceeni gazdasági akadémiái tanár, megkönyv szülőte f. hó előjén városunkba érkezett, honnan a Hargitára és a balahányai sziklacsoportzatokhoz fog tanulmánykirándulásokot tenni.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szilamka Antal gyergyóalfalvi polgári fiúiskolai rendes tanítót a báni polgári fiúiskolához helyezte.

— **Az Orbán Balázs** emlékünnepélyen, mely a múlt héten tartott Udvarhely megyének Szajfekiridin (Csíkszeredából) lapunk felelős szerkesztője: dr. Gál József és családja vott részt.

— **A Békászlak első róm. kath. plebánosának,** Brassay Imrénének bevezetése nagy ünnepeég keretén belül folyt le a múlt héten. Az érkező elé diadalmat kaput emeltek s ott Görög György községi bírót fogadta keresetlen szavakkal, míg a templom előtt a község jegezője üdvözölte.

A székelységnek ezen, eddig mostohan elhagyott végállomásán immár van küldetett öre a magyarságnak. Müködséhez sok szerencsét kívánunk.

— **Takó János** ditrói főesperes plebánus, 25 évi plebánosságának jubileumát üli f. hó 3-án az öt szerezettel körülvévo ditrói híveinek körében.

— **Áthelyezett segédlelkészek.** Süss Antal csíkszeredai gyergyói és Csomortáni Ignác csíkszeredai segédlelkészek Kolozsvárra helyeztetek át.

— **Hűn felirat leletek.** Hűn halárában Kémenes Antal csíkszeredai főgimnáziumi tanár sok hűn feliratokat s a nyomára bukkant, melyek földelgőzarával most foglalkozik. Egyben a nemzeti műzeum igazgatóságát is felhívta, hogy Ditró határában ásatásokat rendezzen. Ezzel kapcsolatban Kémenes a gyergyói családoknak hűn betűkre emlékeztető ama rovásaival is foglalkozik, amelyek keresztelre és más tárgyakra ma is alkalmaznak egymástól függetlenül a családok. A további megállapítások elé érdeklődés nézünk.

A Székely Társaságok Szövetsége ezidő konresszusát augusztus második felében fogja megtartani Etopatak földén. Jelenleg az előkezített munkálatok folynak s a tervbevott megvitatandó tárgyak feven csak érdeklődéssel nezelhetünk a naggyűlés elé, mely hir szerint 25-en lesz, de a határidőt még jelzeni fogjuk.

— **Uj csendőrszék vármegyénk területén.** Válaszkapatakon a múlt hó 21-ét kezdődőleg uj csendőrszékparancsnokság létesitetett, de csak a nyár tartamára.

— **Ideiglenesen megszűnt postai ügynökség.** Csíkszereda községben működő postai ügynökség 1913. évi július hó 31-ével ideiglenesen megszűnik. A nevezett ügynökség kezdeti körébe tartozó Csicsó község a maderai postai hivatal forgalmi körébe osztatot be.

— **A naggyakorlat.** A 24. hónap gyalogezred augusztus hó 15—25-ig meuetölt gyakorlatot vezeg Szentagota tele, illetve annak környékén. Augusztus hó 26—27-ig dandár-, augusztus hó 28-tól szeptember 2-ig hadosztály- és szeptember hó 3. és 4. napja hadtest- gyakorlatokon vesz részt az ezred.

— **Kászonyakabálva fürdői** Petőti emlékünnepély lesz holnap a nevezett földön. A rendezőseg elen Szilagy Samu, a fürdő törzsvendége ill. az ünnepegy deli közömbdel és osi tanocul lesz egybekötve.

— **Csehország autonómiaja felüggeszettett.** Hirt adtuk volt regebben arról, hogy Csehország önkormányzatát — penzügyi nehézségek miatt vesztely fonyegette. Most arról számolhatunk be, hogy a csaszar pátonssal Csehország önkormányzatát felüggeszettete s az ügyek vitelét közügyatási bizottságra ruházta.

— **Mire van pénz a kormánynak?** A nagyszobeni szász gimnázium atalakítására van, potom 300.000 koronát adott a kultuszminiszter e célra. Kiváncsak vagyunk, hogy az udvarhelyi székely károsultak mennyit kapnak.

— **Romániából** a kiánlakó magyarok közül a háborus ido beütésével többen jöttek hazra, amint azt a Romániái Magyar Újság örvondzva megállapítja.

— **Lányi Antal, híres katonaplóta** városról-városra szállt saját szerkesztű piplán repülőgépjével. Debrecen, Berettyóújfalut, Nagyvaradot, Nagyszalon-tát, Gyulát, Orosházát utazta be a levegőben. Orosházáról Hódmezővásárhelyre, majd Szeged, Kiskunfelegyházán át Budapestre repül.

— **Albánia — fejedelemség** lesz a nagy követe londoni tanácskozásából kifolyólag, a fejedelmet hat hónapon belül designálják.

— **A berettyóújfalusi mandátum** a megszokott kormánypárti terror mellett 21 szótöbbséggel dönt el a munkapárti Citra Kálmán volt főszoibábró javára. 960 szavazatot kapott, Balogh Tihámer 939 szavazatával szemben. Állítólag 30 drb. hadtartaléknak tartogatott zsidó honpolgár voltak a sláger a 300 korona. Aránylag nem drága, tekintettel a „fimis-re. A megyebeli függetlenségiek többrendbeli feljelentést szándékoznak tenni a nagymérvű visszaélések ellen s azankül petecóval is megfájdják a mandátumot

Adatok az erdélyi gazdasági bémunkás szociológiájához.

A Magyar Gazdák Szemléjébe írta: Cséser Lajos dr. (1913. máj. hó).
(Folytatás.)

A kereset aránylag könnyű, de nem amerikaiias, mert ott a munkaidőben görnyedni kell, az erdélyi tanácsok pedig, a ki kifáradt az aratás munkájában, nyár utoljána a vasutra megy pihenni, ez a lényegben a falusi legények mozgálója, a komolyabb elem munkánegere maga a pénzkeresés szüksége, a férfierember keresni akar, hogy adósságát törlessze (melyet télen csinált), vagy földesekét, házat, ökröt vett a szövetkezett kölcsönpénzén, a másik jóindulatú csoport majd akar venni valami vagyontkát, a 3-ik vállalkozáshoz gyűjt pénzt, a 4-ik az amerikai utóköltéséget gyűjti, a fiatalja alig gyűjt, szükségén küld haza a családnak, sokszor úgy kell kiváltani a „Hotel Barak”-ból az utolsó telénke árából.

Húzasosabb vasuti munkára az ingatlanmal nem bírók mennek el, ez természetesen a faluban munkáshiányt okoz s a nagyobb gazda, a pap, tanító, jegyző alig kap érdemes férfi cselédet, ezért nem gazdálkodik sok lelkes újabb, inkább bérbeadja egyházi földjarendősségét és ez már baj! — De a gazdafiúk, vagy kisgazdák időszaki ellátásával is már a falusi kisgazdaság, sőt a közmunka is hátrányban marad, mert az állandó földművelés az asszonyra, gyerekekre, s esetleg az öreg szülőkre marad, az ember csak a nagy munkához jön haza egy-egy hétre: természetesen mindent nem bír pótolni, a mit gyámoltalan kezek későn, vagy rosszul csináltak s ezért sok vasutas község határgazdasága nem fejlődik, helyenként hanyatlak is. Általán tehát — a kevés kivételtől eltekintve — nem nagy az az anyagi haszon, a mit a vasút munkájával keresne a falusi ember, de kérdés hogy állanak az erkölcsi értékek szempontjából.

A testi egészségben nem esik éppen nagy hiába a 6-tól 6-ig való szociális munkában, hiszen mint mondom, a vasuti munkába pihenni mennek az emberek, kivéve azokat, akik a korhieségre, cédáságra kaptak, azok egészségében már hiányosságok vannak sőt vad házasságuk útján a faluban is terjesztik a bajokat. Még nagyobbak és általánosabbak az erkölcsi bajok. Még a rendes ember is nyersedé válik ebben a társaságban, sok affektálásból szintén majmolja a léha beszédűeket s a tanult emberek fogalma szerinti „paraszt tempó” mind általánosan, vadabba válik. — A vasuti alig legyelmzi munkását — ezek a faluba kerülve szájasak, templomkerülők, a hatósággal szemben renitensek, szemtelensk s a családban durvák s a szóbeszédben nem óvatosak — a családi érzés lazul, csak kényelmetlen kötelekké válik, a házi fegyelm és családi irányítás nem állandó. A gyermekek szülő respektusa gyengül, az utacára kerülnek, mind több és több rosszat hallanak és látnak, az iskolát kerülük vagy börtönnnek tekintik; a ház asszonya tanács nélkül áll egész haza, belefárad egyáltalán a gyerekek legyelmzésébe, más oldalon a kisgazdaság művelésébe, sok helyt a anyós kárpálásába — tor-dit egyet gazdálkodásán, családi szokásán — s hét-ről-hétre magárahagyottabbnak érzi magát — visszakacsint a szomszédra s csendes idők folyamán lassan-lassan rés szakítódik a kerítésen . . .

Mi a teendő itt? A vasút csak közlégi elbocsátót levél alapján vehessen föl gazdasági munkást. Azok lehetőleg falunként, járásonként csoportosítsa a munkára; tekintettel a szociális munkaidőre s nagy pihenőkre, ne adjon nagyobb bért, mint amennyit

azon a vidéken állagban fizetnek, állandóan ügyeltesse, legyelmztesse katonai formák között a munkásokat, 20 éven aluli legénykét ne legyen szabad vasuti munkára lövenni, a hélfőn beálló munkás orvosilag, katonásan megvizsgálással s a vasuti munka helyéről tiltsa ki a pálinkás-bollat, de legjobban az — ismétlem, — hogy csak azt fogadhassák föl vasuti munkára, akinek a főszojgábirótól „írása” van.

Már javaslatot kérek az újnódi szociológusoktól, de az erdélyi falusi népre még ráér egy kis jóakaratu imperativum.

(Folyt. köv.)

723—1913. végri.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bíróság végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 987. számú végzése folytán Dr. Dóczy Kálmán ügyvéd által képviselt Ganz vill. részv. társ. végrehajtató részére 519 kor. — fill. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2395 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 987. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és föllífoglatlato követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásán Csikszeredában leendő megtartása határidőül 1913. évi augusztus hó 11. napjának délután 4 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt ingók espedig; bolti áru cikkek stb. legfőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárón alul is el fognak adatni.

Felhívattak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölsőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1913. évi július hó 15. napján.

Keresztes Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 722—1913.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 934. sz. végzése folytán Dr. Dóczy Kálmán ügyvéd által képviselt Dóczy János Csikszeredai végrehajtató részére 150 kor. 40 f. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 520 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913-ik évi V. 934. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és föllífoglatlato követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásukon Csikszeredában leendő megtartása határidőül 1913. évi augusztus hó 11. napjának délután 5 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig; házi butorok stábilja a legfőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárón alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és föllífoglatlato és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszereda, 1913. július 15-ik napján.

Keresztes Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Kiadó lakás. A törvénszék épületében levő fogház felügyelői lakás kiadó.

Egy valódi cilinder varrógép

(cipészeknek való) oldalkerek nélküli, erős szerkezetű. Jutányos áron eladó. Cim: Orbán Károly Csikcsoboffalva.

Szépen felszerelt kereskedést

találunk a megszűnt „Központi kávéház” helyiségében, hol

Nagy Ferenc ifju kereskedő

kezdi meg pályafutását Csikszeredán. (Apaif-ut.)

Alkalmi vétel!

Egy 7 éves sötétpej kanca, jó formájú, hátí lónak kirándulásokra, vagy kocsi elé alkalmas gyermekeknek is, (vonattól, motoroktól nem fél) teljes háni felszereléssel 1—1 kocsi és utcai szán, s 1—1 teherhordó szekér és szán eladó.

Ugyanott egy 100 család méhnek való teljes méhes felszerelés, végre a Székutja mentén egy fűz és fenyőfakkal szegélyezett bekerített telekhely jutányosan eladó.

Valamennyi külön, vagy együtt kedvező, 6—12 havi határidő fizetésre, vagy váltóra is megvehető. Cim: a kiadóhivatásban.

Szülésznő

aki a kolozsvári klinikán szerezte képesítését és a csikszeredai közkórház sebészeti osztályán mint ápolónő volt, hölgyeknek bármikor rendelkezésükre áll — vidékre is. Cim: özv. Kádásné szülésznő, Kossuth L.-ut 9. sz. Csikszereda.

Tyukszem,

börkeményedés, szemölcs 48 óra alatt eltűnik a „Cannabin” használata után. Üvegeje 1 korona, postadíjjal 1.40 K. Három üveg bértmentve 3 K.

Excelsior

hintópor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljizadást 1 dohoz 1 K. postadíjjal 1.40 K. 3 dohoz bértmentve 3 korona.

Takarmánymész

hizalásra legalkalmasabb (40% foszporavat tartalmaz), melyly a disznóknál nagyon könnyen 300 kilo hizalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 4/4 kilo ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80 filler utánvétel bértmentve. Utánvétel vagy a pénz elozetes beküldése mellett küldi: Dr. Flesch E., „Korona”-gyógyszertára Győr 99.

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni az Igen tisztelt házi asszonyokat, hogy a gyümölcs elrakási Idényre

Nagy üvegraktárt

rendeztem be és kapható mindenemű dunsztos, befőltés, ugorkás, ugyszintén ezekben a fajtákban légmentes zárófedéllel is kaphatók. — Nagy választékot tartok még szép kertí golyókban is minden színben.

Tisztelettel:

Pototzky Andor.

Legfinomabb,

elszakíthatlan, francia „Mimi” férfi gunmi-övszer, 1 tucat 2 kor. 50 fill, 2 tucat 4 kor. 50 fill, 3 tucat 6 kor. Pénz előzetes beküldése mellett portó 30 fill. — „HEZ” Budapest, VIII. Losoncútea 13. sz. — Diszkrét szerküldés.

PARFUMERIE „HEZ” ILLATSZERTÁR

Háztartási, kozmetikai, kötszerészeti cikkek nagyraktára, nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losoncú. 13

Reklámunk öntözi eredménye

újabb reklámakcióra ártított, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb előnyüket biztosítottuk.

Ujabb előnyajánlatunk:

- 1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)
- 1 drb. üveglégely francia arc- és kézfínomító
- 1 drb. francia szappan (bármely illatban)
- 1 üveg francia parium (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
- 1 könyv (60 lap) angol powderpapir
- 1 csomag dr. Heider-féle fopder
- 1 drb. francia fogkefe (csontnyéljű)
- 1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
- 1 üveg valódi Johann Maria Farina kölniviz
- 10 drb. szekrény-, ruhaillatosító (francia Sachet-lap)

Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér. Szállítások napc. uta eszközöltetnek utánvét mellett. Négy koronán aluli megrendeléseknél portomegtakarítás céljából celszerű a pénz előre beküldeni (lehet levegőkben is), így a portó 50 fill. utánvétel szállításnál 84 fill. Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszert és háztartási értesítőkötet kívánságra ingyen és bértmentve küldjük.

Máma legjobb és legolcsóbb sörök csak a

sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és iroda:

Gál Ferenc

— gőzsörgyára Csikszeredán. Telefonszám 36. —

Madártani állomás Zsögödön.

Elvállalja magyarhoni madár és tojásgyűjtőmőnyek, vagy egyes darabok meghatározását, madarak szakszerű, természetihl kitémcsét.

Megnyílt: 1912. évi október hó 1-én.

SZEMERE LÁSZLÓ

a zsögödi Madártani Állomás tulajdosa.

Kifogástalan minőségű tiszta erdélyi hegyi borok legjobb beszerzési forrása : Keleti L. szőlőbirtokos és bornagykereskedő Szászsebes

BORJEGYZÉK :

	Árak III.-ként.		Saját termésű fajborok :	Árak III.-ként.
1912. Erdélyi asztali fehér	ásványvizhez való,	K	O-Muskatály, kellemes illatu, zamatos, erős, csemegebor	K
1911. " " "	kellemes üdítő	"	Vörös, ó-burgundi gyógyító hatású	"
1911. Erdély, marosmenti,	lágyabb, kitünő asztali, erős	"		

Minta küldeményként legajánlatosabb 50—100 litret rendelni; 100 literen alul az árak litrenként 2 fillérrel magasabbak. — Állandó összeköttetés esetén 30—90 napi hitelt nyújtok, jó tudósítás beérkezte után. A bort úgy a vevő hordójában, mint a magaméban szállíthatom. Utóbbi esetben az is utánvételeztetik, de annak 8 héten belül, kifogástalan állapotban bérmentve való visszaküldése esetén, a felszámított értékét visszatértem.

Árak pincében, készpénz v. utánvét mellett. — Feltétlenül megbízható helyi képviselők, ügynökök ajánlkozását kérem.

Nagyobb üzletkötés esetén hívásra felkeresem a vevőt személyesen is.

Kérjünk mindenütt Keleti-féle bort!

Kérjünk mindenütt Keleti-féle bort!

Cigányprimás!

Király Ernő
mulat ez a címe a legújabb rendkívüli sikeres humoros gramofon hanglemezeknek.

Azonkívül „Sokszor úgy szeretnék sírni”, „Futó bolond”, „Temetés volt a saluban” stb. Darabja 2,50 fill. E hanglemezek eredeti felvételben kizárólag csakis

Wagner hangszerkirálynál
kaphatók. Budapest, József-körút 15. Alig használt na gy dupla hanglemezek óriási választékban darabja 60 fill. Legolcsóbban javít. Árjegyzéket ingyen küld. Lemez csore.

BUTOR

olcsó bevásárlási forrása
Csikszerezdn Rákóczi-utca
(Hajndó József vendéglős)
helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szolid kiszolgálás mellett. Ep oly kedvező árban és feltételek mellett mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berendezéseket és kellékeket.

Üzlet átvétel!

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy Szvoboda Józseftől (Szultán-léle sarok-üzlet)

Női- és Férfi Divatáru-üzletet átvettem.

Raktáron tartok férfi-, női divatcikkeket, cipőket, függönyöket, a női és férfi-divat összes cikkeit a legegyszerűbbtől a legkényesebb igényeknek megfelelően. Az olcsó árról és pontos kiszolgálásról meggyőződhet a n. é. közönség, ha vételkötelezettség nélkül is megtekinti.

Tisztelettel :

JAKAB GYULA.

Mátrai Ignác

órász, ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszerezdn.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezetű

Inga- Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktárvalódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legtekélyesebb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árusítva.

Látszerészi cikke nagy választékban.

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Nem mese!

Ha pattanása vagy szeplője van, a mi „Hez” csoda szappanoktól el nem múlik, — úgy pénzét kötelesek vagyunk visszaadni. — 1 drb. „Hez” csodaszappan 2,50 fillér. 3 drb. „Hez” csodaszappan 7 korona. Használati utasítás hozzájár. — A pénz előzetes beküldésénél portó 30 fillér, utánvételtől kiadásánál portó 84 fillér. Diszkrétan küldi: „Hez” illatszertár Budapest, VIII. Lusonei-utca 36. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve.

HIRDETÉSEKET

olcsó ár mellett felvesz a kiadóhivatal.

POHARAS

Legjobb sör

a „Pilseni Ősforrás”

Egyedüli előruító hely :

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDABAN

özvegy Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktárt tartok mindennemű

Cserépkályhákból

Elvállalom mindennemű cserépkályha és takaréktűzhelyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá fűrdőkádák és burkolatok kirakását fajenc porcellánból és minden szakmába vágó dolgokat pontosan és lelkiismeretesen eszközölök. Vidékre is kellő felvilágosítást nyújtok. Értekezni lehet MICHNA REZSO és VEJE cégnél Csikszerezdn.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem, maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

Kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni Kölniviz szappant vizet és poudert, ha nincs rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzótt JOHANN MARIA ARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. — Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzótt kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég képviseltele

Holczer Emil Zoltán, Budapest VII. ker., Szigetvári utca 16. szám.

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.